

סוף מעשה במחשבה תחילה

נקודת מחשבה מפרשת השבוע לחיי המעשה

למה דווקא אני?

מאיתם".
ובכן, כאן המקום שלנו ללמוד לדורות: במה זכו הנשיאים שהקב"ה כביכול שינה למענם את התוכניות שהלוויים לא יישאו את קרשי המשכן בכתף, אלא על העגלות שהם הביאו.

"אני יכול לראות את הסוס לפני חתימת החוזה?" שואל החקלאי האמריקאי שטס במיוחד לישראל כדי לקנות סוס ישראלי גזעי משובח.

בעל החווה הישראלי מסכים בחפץ לב. "בוא, אעשה לך הדגמה".

בחוה עומדת עגלה אדירת ממדים. הישראלי מעמיס עליה חציר לגובה רב, לוקח את 'שרון' ורותם אותו לעגלה. הוא לא שוכח להעמיד את המחיצות הקטנות משני צידי עיניו של הסוס, שיוכל לראות רק קדימה.

"אתה רוצה להגיד לי שאתה רותם רק סוס אחד לעגלה כזו כבדה???" מתפלא האמריקאי. "רילי?!"

בעל החווה מחייך. הוא קושר את 'שרון' לעגלה ואז מדבר בקול גבוה: "חץ', בוא הנה, תעמוד יפה. 'פֶּרוֹן', תן לקשור לך את הרתמה. 'סופה' לא לזוז". הישראלי מתעסק עם רתמות וברזלים כאילו הוא רותם ארבעה סוסים, מקשקש ועושה תנועות באוויר, כשרק סוס אחד ליד העגלה. האמריקאי מתפלא על בזבוז הזמן.

"דיו!" קורא הישראלי בקול ו'שרון' למרבה הפלא סוחב את העגלה לקול קריאותיו המכוונות של הישראלי: "קדימה 'חץ'! 'סופה', לא לחלום, דיו! דיו!" העגלה מתקדמת ועושה סיבוב בחצר הגדולה.

"יש לי רעיון", מציע משוגע אחד לחברו, "אני אשחק כדורגל במגרש הריק, אתה תצפה בי מהיציע ותעודד".

רבע שעה חלפה, חצי שעה חלפה. אחרי שעה של משחק התכעס המשוגע מהיציע שעדיין אין שום שינוי בתוצאות לטובת אף אחת מהקבוצות... נטל אבן וזרק על חברו שמתרוצץ במגרש כמו משוגע...

"מה עובר עליך?" צעק החבר מלמטה, "עשרים ושניים שחקנים על המגרש ודווקא בי אתה פוגע?"

"יש פה חמישים אלף צופים", מיתמם החבר מלמעלה, "למה דווקא אני אשם?..."

* * *

כססיים משה להקים את המשכן, הגיעו נשיאי ישראל והקריבו קרבן. לפני הקרבן המפורסם שחוזר על עצמו כמספר הנשיאים שהקריבו, הביאו הנשיאים עגלות צב ובהמות לעבודת המשכן. "ויקריבו אותם לפני המשכן".

עומדים הנשיאים עם העגלות לפני המשכן, והקב"ה נגלה אל משה ואומר לו "קח מאיתם והיו לעבוד את עבודת אוהל מועד".

מעניין הדבר שהקב"ה היה צריך לדבר עם משה ולומר לו שעליו לקחת את העגלות והבקר. וכי מדוע לא ייקח? בשביל קבלת תרומה יש צורך בנבואה!?

מפרשים רבים מסבירים שמשה רבנו סירב בתחילה לקחת את התרומה, משום שסבר שנשיאת קרשי המשכן צריכה להתבצע בכתפי הלוויים, בדיוק כמו עבודת בני קהת. לכן הוצרך הקב"ה במפורש להורות לו "קח

פקודות לארבעה וסוס אחד

לשנות תוכניות בשביל עגלות

ואז הגיע הזמן לחזור. "ברוך, שמאלה! 'שרון' - הי הופ!" בעל החווה מעודד את הסוסים הדמיוניים, כשרק סוס אחד רתום אליה.

החקלאי האמריקאי מתלהב עד עמקי נשמתו. "איט'ס אמייזינג! כזה דבר עוד לא ראיתי! אבל תגיד", הוא מוכרח להבין, "למה אתה נותן פקודות לארבעה סוסים כשרק סוס אחד רתום לעגלה!?"

"הסוסים הישראליים חזקים מאוד ובעלי יכולות גדולות", לוחש לו בעל החווה וקורץ בעינו. "אבל הם עובדים היטב רק כשיש עוד שותפים, הם לא מוכנים לעשות הכל לבד..."

בספר 'מלוא העומר' למהרא"ל צינץ, מדייק מילה אחת בפסוק: "קח מאיתם".

הנשיאים, מסביר 'מלוא העומר', היו חשובים ועשירים ונכבדים. כשהם שלחו תרומה למשכן הם יכלו לשלוח את המשרתים שיכוונו את השוורים וישבו על דוכן העגלה. אך לא, הם עזבו את עיסוקיהם, הפכו למובילי בהמות ולעגלונים ולקחו בעצמם את העגלות למשכן.

כשראה הקב"ה את חביבותם הרבה למצוות, עד שהפקירו את כבודם ועשו את המצווה בעצמם, חרג למענם מן המתוכנן וציווה על משה לקבל את התרומה.

* * *

יש מצוות שקשה לנו לקיים. מצוות שדורשות מאמץ רב, ממון או אומץ פנימי. "אם יהיה איתי עוד מישהו", אנחנו אומרים בדרך כלל בכאלה מצבים, "אני מוכן לעשות".

אנחנו מוכנים לעשות מצוות, אבל... לא לבד. 'למה דווקא אני?' אנחנו זקוקים לשותפים, לסיוע. קשה לנו להיות אמיצים ונחשונים.

קריאתו של הקב"ה בפרשתנו למשה, מכוונת לכל אחד מישראל: אל תחשוש לעשות לבד, בעצמך, בלי משרתים, בלי עוזרים, בלי שותפים. אל תחכה שיבואו עוד אנשים ובסוף אולי תתבטל המצווה.

כשעושים מצווה בלי חשבונות נוספים - המצווה מתקבלת בחביבות בשמים. כביכול מנענע הקב"ה בקורת רוח למלאכי השרת ומצווה "קבלו ממנו"...

הוא לבדו יעשה לכם

"ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב" (ז, ג)

קרבן הנשיאים התחלק לשני חלקים: הקרבנות שהקריב כל אחד מהם באחד מימי חנוכת המשכן, והעגלות והבקר שנועדו לנשיאת קרשי המשכן.

יש להבין, מדקדק הגאון רבי שלמה קלוגר בספרו 'אמרי שפר', מפני מה אפוא הקדימה התורה את העגלות והבקר, שהם לכאורה טפלים, לקרבן הנשיאים שנכתב בהמשך שהוא לכאורה העיקר.

מבאר ה'אמרי שפר' שמן העגלות והבקר אנו יכולים ללמוד כבוד התורה. דהיינו, בחלוקת העגלות ניתנו חלק מן העגלות לבני גרשון וחלק מן העגלות ניתנו לבני מררי. לבני קהת, לא ניתנו עגלות. "כי עבודת הקודש עליהם - בכתף יישאו".

מפסוק זה למדו חז"ל (סוטה לה): שהארון היה נושא את נושאי. וכמו כן, דרשו רבותינו שלומדי התורה ש'נושאים את הארון' התורה עצמה נושאת אותם ודואגת להם. ואם מהעגלות והבקר למדים אנו כבוד התורה מהו, הרי שאף שאין מדובר בתורה עצמה, אלא רק בכבודה, עם כל זה חשובות העגלות יותר מן הקרבנות עצמם שבאים אחריהן...

"זאת תורת הקנאות" (ה, כט)

באחת הפעמים ששב הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין מנווה הקיץ בו נסע לפוש מעט מפעליו המרובים עבור כלל ישראל, הסתגר בחדרו המיוחד ב'שיבת חכמי לובלין' במשך שלושה ימים ושלושה לילות ברצף, קולו הרם נשמע בלימוד סוער ומשתפך כאשר הוא הוא כמעט ולא מפסיק ללמוד, למעט תפילות.

שלושה ימים שלמים היו כל תלמידי הישיבה אחווי פליאה, לא ידעו מה זה ועל מה זה, אולם דבר אחד ניכר בעוז ותעצומות: שקידתו של מורם ורבם בחשקת התורה כשקולו הולך וגובר מתוך סערת לב, אחזה בכולם וסחפה אותם ללימוד מעמיק ואווירת החיזוק בבית הגדול לתורה שגם כך היו מופלאים שקדניו - הורגשה בכל פינה.

"פגשתי בנווה הקיץ את הרה"ק רבי משה'ניו מבאיאן-קראקא", סיפר לאחר מכן הגר"מ שפירא למי ששאל, "ראיתי אותו שקוע בלימודו בצורה נפלאה ופשוט קינאתי בלימוד שלו.

"לא יכולתי לכבוש את קנאת הסופרים שבערה ותססה בי, עד שארזתי את חפציי והגעתי לישיבה כדי שאוכל גם אני לטעום טעמה של שקידה מופלאה מעין זו"..."

הַבֵּיָאֲנִי אֶל בֵּית הַיֵּינָן

ממנה תשובות. הבת התנערה וטענה שהחכם היהודי יעץ לה עצה שאינה הוגנת.

נשאל על כך רבי יהושע בן חנניה מה ראה ליעץ כך. שטח רבי יהושע את הדין ודברים והראה שבעצם הוא השיב לה בתמיהה על שאלתה. היא שאלה כיצד חכמה מפוארה בכלי מכוער והוא הגיב שגם יינותיו המפוארים של הקיסר נמצאים בכלי חרס.

כל מסקנה - על אחריות המסיק בלבד...

* * *

בספר 'דבש לפי' (לחכם שלא נודע שמו ותכריך חידושו נמצא בשם זה) ביאר לפי דברי חז"ל במסכת תענית, את הפסוק "ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרס" בדרך רמז: 'מים קדושים' הנזכרים בפסוק הם רמז לתורה הקדושה. יהודי הרוצה לזכות ולקדש את גופו כ'כהן' הקדוש בקדושת הגוף ושהתורה הקדושה תיבלע בו ותזככו, עליו לעשות עצמו כ'כלי חרס', אשר רק בו התורה משתמרת.

לפי דבריו נראה להוסיף שיש בפסוק עצה בדרך רמז איך יוכל להגיע למעלה זו של 'כלי חרס' ולקנות בנפשו ממידת הענווה ככל האפשר, יזכור תדיר "אשר יהיה", כי האדם למה נחשב הוא, וכל כוחותיו ויכולותיו בכהרף עין יכולים לפוג ברגע הבא. אין איש יודע את 'אשר יהיה'. על ידי כך יוכל לשים עצמו כ"קרקע המשכן".

שלו בכלי חרס.

תממה הבת ושאלה: וכי באילו כלים רצית שישמור את היין?!

אנשים עשירים וחשובים כמותכם - ענה רבי יהושע - מן הראוי היה שישמרו את יינם בכלי זהב. כיאה וכיאות למעמד.

בת הקיסר הלכה וחוללה סקנדל בארמון. לא ייתכן, טענה, שאנשים כמונו יאחסנו את היין בכלי חרס פשוטים משל היינו בני העשירון התחתון. טרחו משרתי הקיסר לפי הגחמה החדשה של הגברת והעבירו את אוצר יינותיו של הקיסר - מן

**בת הקיסר הלכה
וחוללה סקנדל
בארמון. לא ייתכן,
טענה, שאנשים
כמונו יאחסנו את
היין בכלי חרס
פשוטים משל היינו
בני העשירון התחתון**

הסתם מדובר בסדר גודל אדיר באיכות ובכמות - לכלי זהב וכסף.

ימים עברו וריח רע החל לעלות מן המרתף. עד מהרה התברר שהיין כולו החמיץ והתקלקל.

הייתה רק כתובת אחת שאחראית למחדל הזה. כעת ניגשו אליה לבקש

"ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרס ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן" (ה, יז)

חז"ל (סוטה טו:): עמדו בגמרא בכמה אופנים על דיוק הלשון בפסוק "ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן". שהרי לכאורה היה מספיק לכתוב "ומעפר קרקע המשכן", ומדוע יש צורך בתיבות "אשר יהיה".

על אף שמצווה זו לא קיימת כשאינו לנו עבודת עבודה בבית הגדול והקדוש, הדיוק בפסוקים שייך לכל זמן ותקופה ויש לנו לדרוש אותו לעבודת משא עבודנו.

* * *

בגמרא (תענית ז.) למדנו: "אמר רבי אושעיא: למה נמשלו דברי תורה לשלושה משקין הללו במים וביין ובחלב, דכתיב 'הוי כל צמא לכו למים' וכתוב 'לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב'? לומר לך, מה שלושה משקין הללו אין מתקיימין אלא בפחות שבכלים, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה".

מספרת הגמרא שבשל חכמתו של רבי יהושע בן חנניה היה מצוי בבית הקיסר שביקש להתבשם וליהנות מחכמתו. באחת הפעמים העיזה פניה בת הקיסר בחוצפה כלפי רבי יהושע בן חנניה, ואמרה לו "אי חכמה מפוארה בכלי מכוער". כלומר, איך אדם מכוער כמוך זוכה לחכמה מפוארת.

במקום לענות ישירות השיב רבי יהושע: אביך, הקיסר, שומר את היין

חֶשְׁבָה לְטוֹבָה

פנינים מפרד"ס התורה

הכניסה לפרדס: "וכיפר עליו מאשר חטא על הנפש" (ו, יא)

באחת הפעמים שאל הרה"ק רבי חיים מצאנז את אחד מחסידיו האם היה לו היכן לאכול.

החסיד התחמק במשיכת כתפיים וגמגום משהו לא ברור. שאל ה'דברי חיים' שנית, והתברר שלא היה מי שהזמין אותו.

"נו", הצטדק החסיד, "לא הגעתי הנה כדי לאכול".

"אף הנשמה לא ירדה לעולם על מנת לאכול", השיב ה'דברי חיים', "ובכל זאת, כשלא מאכילים אותה - היא בורחת..."

פשט: "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" (ו, כז)

המילים "ואני אברכם" לכאורה משמען שהכהנים יברכו את ישראל והקב"ה מצידו יברך את הכהנים.

פשט מעניין כותב רבנו חיים ויטאל, בספרו 'עץ הדעת טוב', שבעצם עוד לפני שהכהנים מברכים את ישראל - הקב"ה מברך אותם.

הא כיצד?

שהרי השליח ציבור מקריא את מילות הברכה לכהנים בקול טרם שהכהנים אומרים אותן. כך הם מתברכים בעצמם ב'ברכת כהנים' לפני שהם מברכים את 'בני ישראל', וזהו 'ואני אברכם'.

רמז: "והתוודו את חטאתם" (ה, ז)

הפסוק הקודם פתח בלשון יחיד

דהיינו, ביום ראשון בשבוע הראשון הקריב הנשיא הראשון, ובשבוע הבא ביום ראשון שוב הקריבו קרבן נשיא. וכך בשאר ימות השבוע.

אולם מלשון הפסוק "נשיא אחד ליום, נשיא אחד ליום", ניתן ללמוד שהיו שני ימים בשני השבועות הללו שבהם הקריב רק נשיא אחד את קרבנו. דבר זה ייתכן רק אם הקריבו גם בשבת. כך שלמרות שבימי ראשון עד חמישי הקריבו פעמיים קרבנות הנשיאים, ביום שישי וביום שבת קודש הקריבו רק פעם אחת.

סוד: "ואיש את קדשיו לו יהיו" (ה, י)

בספר 'ציצים ופרחים' לגאון רבי יעקב חיים, ביאר בדרך סוד את הכתוב, לפי דברי המקובלים: עבודתו של האדם בעולם הזה היא לתקן מטרה מסוימת ותכלית רוחנית שרק הוא יכול לבצע את שליחותה.

אולם כאשר אין האדם מבצע את שליחותו, אין החלל נשאר ריק, אלא הקב"ה מסבב ומגלגל בדרכים ובאופנים שונים כיצד יתוקן העניין. וזהו שאמר הנביא "כי לא יידח ממנו נידח".

זהו רמז סוד הפסוק: "ואיש את קדשיו", הקדושות והתיקונים שצריך אדם לבצע, הגם כי ימעל בתפקידו ויצטרך להיענש על כך, מכל מקום לא יוכל להתחמק מכך, וסוף כל סוף - "לו יהיו".

"איש או אישה כי יעשו מכל חטאת האדם... ואשמה הנפש ההיא", ולאחר מכן המשיך "והתוודו את חטאתם" לשון רבים.

רמז נאה בדבר כתב הגאון רבי משה לייב ליטש: הפסוק מדבר על "גוזל ונשבע על שקר" (רש"י), לכן נאמר כאן 'ואשמה הנפש ההיא' בלשון יחיד, שכן רק אחד נשבע על שקר. אולם השבועה לשקר לא נוצרה מאליה. קדמה לה תביעה של יהודי שחייבה את הנשבע להישבע.

אם יודע המשביע שחברו עומד להישבע לשקר ובכל זאת לא משך את תביעתו למנוע שבועת שווא בשם ה' לשקר, הרי שגם הוא חייב בכפרה. "והתוודו" שניהם "את חטאתם"...

דרש: "נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום" (ז, יא)

מכאן לומדים רבותינו במדרש (במדב"ר יד, א) שהנשיאים הקריבו את קרבנותיהם במשך שנים-עשר יום ברציפות בלי להפסיק. גם בשבת, הגם שקרבן יחיד לא דוחה שבת בדרך כלל.

מנין למד המדרש דבר זה שההקרבה הייתה ברצף ואף בשבת?

הגאון רבי חיים הכהן רפפורט דורש זאת בחריפות נאה: בגמרא (שבת פז:): למדים אנו שחנוכת המזבח הייתה ביום ראשון בשבוע. אם נאמר שקרבן הנשיאים לא דחה שבת, הרי שיש לפנינו שתי סדרות של שישה ימי חול, מראשון עד שישי. י"ב נשיאים הקריבו את קרבנם, כאשר בכל יום מימות החול הוקרבו שני קרבנות.